

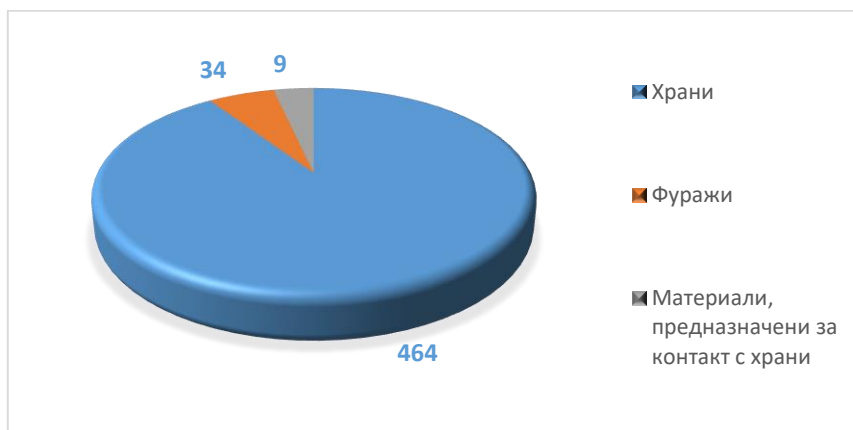


Анализ на данните от Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи за периода: 01.04 – 30.04.2026 г.

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) е основен механизъм на Европейския съюз за защита на общественото здраве чрез навременен обмен на информация при установяване на рискове, свързани с храни, фуражи и материали, предназначени за контакт с храни. Съгласно Регламент (ЕС) 2019/1715¹, системата RASFF е част от Информационната система за управление на официалния контрол (IMSOC) и функционира чрез електронната платформа iRASFF², която осигурява структурирана, правно регламентирана комуникация между компетентните органи на държавите членки и институциите на ЕС.

Прегледът на данните, получени от RASFF системата за периода **01.04 – 30.04.2026 г.**³, показва, че са валидирани **507 нотификации** от Европейската комисия (ЕК), разпределени, както следва:

- **Храни:** 464 нотификации;
- **Фуражи:** 34 нотификации;
- **Материали, предназначени за контакт с храни:** 9 нотификации (Фиг. 1).



Фигура 1. Брой нотификации за периода от 01.04 – 30.04.2026 г. по отношение на разпределението по групи

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1715 на Комисията от 30 септември 2019 година за определяне на правила за функционирането на системата за управление на информацията относно официалния контрол и нейните компоненти (Регламент за IMSOC), (ОБ L 261, 14.10.2019, pp. 37–96)

² iRASFF е електронна платформа на ЕС за бърз обмен на информация между компетентните органи при установяване на рискове, свързани с храни, фуражи и материали за контакт с храни.

³ Посочените данни са генерирани от общодостъпния интернет портал на системата към дата 07.05.2026 г. и следва да се тълкуват като текущо състояние на информацията, предвид нейния динамичен характер и възможността за промени в резултат на последващи действия и развитието на мерките, предприети по съответните нотификации.

През април 2026 г. се наблюдава увеличение на общия брой нотификации в сравнение с март 2026 г. (471).

1. Храни

От общо 464 уведомления, 221 са класифицирани като случаи със сериозен риск, 104 – като потенциално сериозни, 89 – с потенциален риск, 47 – несериозен риск, а при 3 случая е установено, че няма риск. По вид уведомленията се разпределят както следва: 118 предупредителни нотификации, 141 нотификации за недопуснат внос, 127 нотификации за насочване на вниманието, 78 нотификации за проследяване.

През април 2026 г. данните от системата RASFF показват, че най-голям брой уведомления отново са регистрирани в категорията „Плодове и зеленчуци“ (130), като се наблюдава увеличение спрямо март 2026 г. (116). Категорията „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ отбелязва лек спад до 26 нотификации спрямо 30 през март, но продължава да заема значим дял сред регистрираните сигнали. Наблюдава се значително увеличение при категорията „Ядки, продукти от тях и семена“, като броят на нотификациите достига 60 спрямо 31 от предходния месец.

При храните от животински произход през април 2026 г. се наблюдава намаление в категорията „Птиче месо и продукти от него“, които са 37 спрямо 46 през март. В категорията „Месо и месни продукти (без птиче месо)“ също се отчита спад до 25 нотификации спрямо 33 през март. При „Риба и рибни продукти“ се наблюдава минимално увеличение – 19 уведомления спрямо 18 през предходния месец. (Фиг. 2).



Фигура 2. Брой нотификации за периода от 01.04 – 30.04.2026 г по категории храни

През април 2026 г. системата RASFF продължава да отчита активен обмен на уведомления за храни с установени несъответствия, като най - често обект на нотификации остават категориите с високо потребление и интензивен внос. Данните показват изменения спрямо предходния месец при регистрираните сигнали, което подчертава ролята на контролните механизми при проследяване на потенциални рискове по хранителната верига.

Анализът на нотификациите демонстрира значението на координираните действия между държавите членки за ограничаване на разпространението на рискови храни на пазара.

Най-често докладваните са химичните опасности, като най-голям дял сред тях заемат нотификациите, свързани с **остатъци от пестициди - 92**, като **броят им се увеличава спрямо предходния месец**. Това показва, че **рисковият профил по този вид опасност е леко повишен**.

От тях **39 са със „сериозен риск“**, 21 – „потенциално сериозен“, 21 – „потенциален“, 10 – „не е сериозен“ и при 1 „няма риск“. Информациите за **насочване на вниманието са 20**, а нотификациите за **недопуснат внос са 53**. През разглеждания период са регистрирани 13 предупредителни нотификации и 6 информации за последващи действия.

Най-засегнатата категория отново е **„Плодове и зеленчуци“ (61)** – най-често регистрираните продукти са пипер (16), портокали (8), нар, ягоди и домати по 4. В категория „Билки и подправки“ са регистрирани 11 нотификации, а в категориите „Зърнени храни и хлебни изделия“ и „Какао, какаови продукти, кафе и чай“ по 6 нотификации. В категория „Добавки в храните и ароматизанти“ са отчетени 4 нотификации. В категория „Ядки, продукти, съдържащи ядки и семена“ са регистрирани 3 нотификации, а в категория „Друг хранителен продукт/смесен“ е отчетена 1 нотификация.

Установени са **66 активни вещества**, от които **43 неразрешени в ЕС**. Най-често установяваните активни вещества са: хлорпирифос (17), ацетамиприд (11), азоксистробин и хлорпрофам - по 6, тиаметоксам, ламбда-цихалотрин, динотефуран и имидаклоприд - по 5, ометоат, прохлораз, хлорфенапир, карбендазим, индоксакарб, луфенурон, фостиазат и флоникамид - по 4, както и други активни вещества, установени по 1, 2 и 3 пъти. Данните показват значителен дял нотификациите, класифицирани като сериозен риск и откриване на неразрешени пестициди в широк набор от продукти.

През периода са подадени нотификации за продукти с установени остатъци от пестициди с произход от **31 държави**. Най-често нотифицирани са продукти от **Турция (16)** и **Египет (15)**.

Следващата най-често докладвана химична опасност са **микотоксините с 86 нотификации**, като най-често докладвани са **афлатоксините и охратоксин А**, засягащи основно **ядки и сушени плодове**. Най-голям брой уведомления са свързани с продукти с произход **Турция**, особено сушени смокини. Следват Аржентина (17) и САЩ (7) нотификации във фъстъци, както и Грузия (5) в лешници.

Сред установените химични замърсители са регистрирани 7 нотификации за кадмий, засягащи продукти като малини от Сърбия, чесън и авокадо от Китай и Перу, миди от Белгия. При индустриалните замърсители са отчетени 6 нотификации, свързани с MOSH и MOAH⁴, открити в продукти като крекери и зелен грах от Филипините, ориз от Индия и Италия, както и зехтин от Испания. Допълнително са докладвани единични случаи на живак, олово и никел в риба от Испания, хранителни добавки от Индия и аспержи от Испания.

Получени са и 8 нотификации за наличие на силденафил⁵ в шоколадови продукти и хранителни добавки, основно с произход от Турция, като веществото не е разрешено за влагане в храни.

През април 2026 г. уведомленията, свързани с наличието на **микробиологични опасности**, остават също сред най-често регистрираните нотификации в системата RASFF. С

⁴ MOSH и MOAH — вид органични въглеводороди от минерални масла

⁵ Силденафилът е лекарствено вещество, което отпуска кръвоносните съдове и улеснява притока на кръв към определени части на тялото, използвано за лечение на еректилна дисфункция.

най-голям дял остава ***Salmonella* spp.** с **58 нотификации**, като броят им остава почти непроменен от предходния месец. По-голямата част от сигналите са свързани с птиче месо и продукти от него, включително охладено и замразено пилешко месо, месни заготовки и кебап. Най-често засегнатите страни на произход са Полша и Бразилия, като отделни нотификации са регистрирани и за продукти от Италия, Белгия, Словакия и Украйна. Уведомления има също при яйца, сусам, продукти от ядки и подправки.

За ***Listeria monocytogenes*** са регистрирани **17 нотификации**, като броят остава сходен с предходния месец. Патогенът е открит в сирена, пушена съомга, замразени зеленчуци, скариди, месни продукти и гъби еноки. Засегнати са продукти с произход основно от Франция и Италия. Част от нотификациите са класифицирани като сериозен риск поради наличие на готови за консумация храни.

За ***Escherichia coli* (STEC/VTEC)** са регистрирани **10 нотификации**, основно при говеждо и агнешко месо, както и в сирене от сурово мляко и семена за покълване. Най-често засегнати са продукти с произход от Белгия, Полша и Италия.

Регистрирани и 2 нотификации за норовирус в стриди и миди с произход от Франция и Нидерландия, както и 2 нотификации за цереулид в храни за кърмачета от Ирландия и Нидерландия, класифицирани като потенциално сериозен риск.

Данните за периода показват, че микробиологичните опасности продължават да бъдат една от основните причини за нотификации в системата RASFF, особено при продукти от животински произход и готови за консумация храни.

През април 2026 г. разпределението на нотификациите в системата RASFF по страна на произход на продуктите в групата „Храни“ показва концентрация на сигналите при ограничен брой държави. Най-много нотификации са регистрирани за **Турция – 71**, като страната запазва водещо място с ясно изразен превес спрямо останалите държави. Следват **Полша с 34 нотификации, Китай с 21, както и Индия и Нидерландия с по 20 уведомления. Испания е с 19 нотификации, Аржентина – с 18, а Франция – с 16.** Сред страните с по-значителен брой сигнали са също **Египет с 14 нотификации, както и Италия и Съединените щати с по 12.** Данните показват, че и през април основната част от уведомленията е свързана с продукти с произход от държави с интензивен износ към европейския пазар.

2. Фуражи

През разглеждания период са регистрирани **34 нотификации**, свързани с безопасността на фуражите, като се наблюдава увеличение спрямо предходния месец. По държава на произход най-голям брой сигнали са отчетени за продукти с произход Германия (5), следвани от Обединеното кралство, Аржентина, Белгия и Чешката република - с по 3 нотификации.

Преобладаващата част от сигналите засягат фуражни суровини и храни за домашни любимци, като микробиологичните рискове са водещи. Най-многобройни са нотификациите за ***Salmonella* spp.** (10), установени в рапичен и слънчогледов шрот, преработени животински протеини (птиче брашно), както и в храни за домашни любимци. Идентифицирани са и специфични серотипове, включително ***Salmonella Paratyphi B*** и ***Salmonella Tennessee***. Допълнително са установени единични случаи на ***Enterobacteriaceae*** и ***E. coli*** във фуражи.

Съществен дял заемат нотификациите за наличие на неразрешени ГМО, основно в соев шрот от Аржентина, което ги нарежда сред най-често докладваните несъответствия през периода. При химичните рискове са установени диоксини в спиролина от Китай, афлатоксини

(включително афлатоксин В1) в различни фуражни суровини, както и наличие на тежки метали като кадмий и превишения на допустимите нива на олово.

Регистрирани са също случаи свързани с наличие на чужди тела (метални, пластмасови и стъклени фрагменти), както и други нарушения, включващи нерегламентиран внос и наличие на амброзия във фуражни суровини.

Данните подчертават необходимостта от поддържане на засилен контрол, с приоритет върху микробиологичните замърсители и ГМО.

3. Материали и предмети, предназначени за контакт с храни

През разглеждания период се отчита спад на регистрираните нотификации в тази категория – **9 спрямо 16** за предходния месец. От тях 4 са с произход от Китай, а останалите са с свързани с по една нотификация от Германия, Хонгконг, Турция, Испания и Япония.

От общия брой нотификации 2 са класифицирани като сериозен риск, 5 - като потенциално сериозен и 2 - като нисък риск. Основните установени несъответствия са свързани с миграция на химични вещества от кухненски прибори и съдове. Най-често се съобщава за наличие на първични ароматни амини, открити в черпак за супа от Китай и в лъжица за спагети от Германия. Друго несъответствие представлява миграцията на формалдехид от меламинаови съдове с произход от Китай и Хонгконг. Установени са също превишени норми на специфичната миграция на хром при ножове от Япония, както и на общата миграция при чинии от полипропилен от Турция.

4. Нотификации, свързани с България

През разглеждания период в системата RASFF са регистрирани **пет нотификации**, в които България е посочена като страна на произход. Те обхващат различни категории продукти: какао и какаови изделия с превишени нива на бензо(а)пирен и сумата от полициклични ароматни въглеводороди в какао на прах; сирене без етикетировка, транспортирано с неподходящо транспортно средство и при неподходящ температурен режим; хранителна добавка с установено наличие на силденафил — вещество, неразрешено за влагане в храни; наличие на чуждо тяло в био бонбони от фурми; както и установено замърсяване с афлатоксини в царевично брашно, предназначено за фураж.

През април 2026 г. България е **подала 21 нотификации** в системата RASFF за несъответстващи продукти, основно с произход от Турция, както и от Грузия, Иран, Индия и Унгария. Всички сигнали, с изключение на един, са класифицирани като сериозен риск.

В категорията „Плодове и зеленчуци“ всички регистрирани нотификации са за продукти с произход от Турция. Значителна част от тях са свързани с наличие на остатъци от пестициди в пресни домати, пипер и нар, като са установени активни вещества като ацетамиприд, индоксакарб, абабектин, пиримифос-метил, фостиазат, етоксазол, тебуфенпирад, имазалил и прохлораз, включително и случаи с комбинации от няколко пестицида в един продукт. Наред с това са регистрирани и 5 нотификации за сушени смокини от Турция, замърсени с микотоксини – основно охратоксин А, както и афлатоксин В1 и сумарно съдържание на афлатоксини над допустимите нива. Установено е и наличие на пиролизидинови алкалоиди в сушен риган.

Отделно е регистрирана нотификация за високи нива на хлорпирифос в черен кимион от Индия.

В категорията „Ядки и семена“ са отчетени случаи на замърсяване с афлатоксини, включително сумарно съдържание на афлатоксини в лешници от Грузия и в шамфъстък с произход Иран.

Всички изброени случаи са свързани с недопуснат внос в страната, като предприетите контролни мерки са предотвратили реализацията на посочените продукти на пазара, тъй като те не отговарят на нормативните изисквания и могат да представляват риск за потребителите.

Единствената нотификация, която не е класифицирана като сериозен риск се отнася до наличие на *Salmonella Infantis* в птиче месо от Унгария, като е предприето проследяване на продукта.

С цел гарантиране на безопасността на храните и опазване на общественото здраве, всички нотификации, регистрирани в системата, се обработват чрез строго утвърдени механизми за официален контрол и бърза реакция.

Настоящият документ е обобщен аналитичен преглед, изготвен от Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) въз основа на публично достъпни данни от системата RASFF. Данните имат информационен характер и не представляват контролна мярка или правно обвързващо становище.

Източник:

European Commission, RASFF Window, <https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search>



Други научни становища и актуална информация в областта на Анализа на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/><https://corhv.government.bg/Анализ-на-данните-от-системата-за-бързо-предупреждение-за-храни-и-фуражи-rasff--с-82>

Изготвил:

инж. Даниела Новакова

Николай Спасов

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

Дата: 07.05.2026 г.